

---

До заходів по зменшенню викидів в атмосферу належать:

1. Використання більш екологічно-чистого палива.  
2. Технологічні заходи – використання сучасного технологічного обладнання, процес спалювання газу в яких автоматизований, що приводить до мінімальної кількості спалювання газу та мінімальної кількості шкідливих викидів в атмосферу.

3. Заходи планувального характеру, які впливають на зменшення викидів підприємства на житлові райони – влаштування санітарно-захисної зони.

4. В процесі роботи котла:

а) вибір оптимальних режимів роботи котла, які відповідають мінімально можливому коефіцієнту надлишку повітря в зоні горіння, при якому вихід продуктів хімічного допалу має оптимальні значення, або відсутній. Цей метод дозволяє також знизити кількість викидів оксиду азоту.

б) експлуатація агрегату на нижчих навантаженнях (порядку 80% від номінального). При даних навантаженнях досягається зниження оксидів азоту на 10-15%.

с) ліквідація неорганізованих підсосів повітря, забезпечення необхідної кількості повітря, яке подається в топку, його якісне перемішування з газом і підтримування необхідної тяги в топці котла.

5. Підтримувати в робочому стані контрольно-вимірювальні прилади та системи автоматики та регулювання.

6. Своєчасно проводити ремонт пальників, обшивки котлів, вести очистку газоходів.

Отже, аналіз рівня впливу на навколишнє середовище даного об'єкта дозволив зробити висновок про екологічну безпеку даного об'єкта.

#### **Література:**

1. Викиди забруднювальних речовин в атмосферу від енергетичних установок. Методика визначення. ГДК 34.02.3005-2002.
2. З історії підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.texterno.com/ua/29658/29659/>
3. Фондові дані ВАТ «Текстерно».

**Лесюк Д., студент**

---

**Науковий керівник: асист. Каплун І.Г.**  
**АГРОПРОМИСЛОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ**  
**ЧОРТКІВСЬКОГО РАЙОНУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА**  
**ЕКОЛОГІЧНУ СИТУАЦІЮ**

Агропромисловий комплекс України – важливий сектор національної економіки, де формується близько 17% ВВП, він є одним з основних бюджетоутворюючих та експортоорієнтованих секторів національної економіки. Посткризове відновлення економіки України вимагає розвитку аграрного виробництва на інтенсивній основі, що дозволить забезпечити продовольчу безпеку країни, а також реалізувати конкурентні переваги країни на світових ринках продовольства. Отже, підвищення рівня ефективності виробництва продукції рослинництва є найважливішим завданням, від вирішення якого залежить забезпечення належного рівня продовольчої безпеки насичення ринку власною сільськогосподарською і продовольчою продукцією.

Актуальність досліджуваної теми обумовлена підвищенням економічної ефективності виробництва рослинницької продукції та зростання економіки галузей рослинництва. Підвищення економічної ефективності передбачає збільшення виробництва і підвищення якості продукції при одночасному зменшенні затрат праці та матеріальних засобів на одиницю продукції. Вирішення проблеми нерозривно пов'язане з подальшою всебічною інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва. Та має важливе значення для агропромислового комплексу загалом.

Дослідженням цієї тематики займається велика група науковців, якими розроблені стратегічні напрямки зміцнення сільськогосподарського виробництва в Україні, підвищення економічної ефективності використання земельних, матеріально-технічних і трудових ресурсів, ціноутворення. Однак обґрунтування пропозицій щодо збільшення виробництва сільськогосподарської продукції та підвищення її ефективності залишаються актуальними і надалі і потребують подальших досліджень.



**Рис. 1. Структура сільськогосподарських підприємств Тернопільської області**

Мета дослідження зумовила вирішення наступних завдань:

- уточнити сутність економічної ефективності сільськогосподарського виробництва;
- проаналізувати сучасний стан виробництва продукції рослинництва;
- дослідити економічну ефективність виробництва;
- визначити фактори впливу на рівень економічної ефективності виробництва продукції рослинництва;
- обґрунтувати шляхи підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва.
- дати пропозиції щодо перспектив розвитку галузей рослинництва підприємства

Підвищення ефективності виробництва в підприємницьких структурах повинно відзначатися організацією раціональних внутрігосподарських відносин, котрі ґрунтуються на інтересах приватної власності. Тобто, розмаїття форм господарювання в агропромисловому виробництві зумовлює посилену увагу до використання приватної власності, а також перехід на більш якісно

---

вищий рівень ефективності виробництва за допомогою - інтеграції і кооперації.

Судячи по агропромислому потенціалу можна стверджувати що ресурсний потенціал використовується у діяльності підприємств з метою виконання відповідних технологічних операцій з урахуванням особливостей галузевої структури.

У структурі ресурсів, які продуктивно споживає сільське господарство, постійно відбуваються певні зміни, що викликаються об'єктивними умовами. Так, скорочення трудових ресурсів закономірно компенсується зростанням ролі матеріально-технічних ресурсів, особливо засобів механізації праці. Вилучення із сільськогосподарського обороту земель має замінюватися зростаючою продуктивністю кожного гектара, що потребує посилення живлення органічними і мінеральними добривами та ефективніших сортів і т. д.

Усе це й пов'язане з процесом інтенсифікації виробництва. До того ж, якщо за нормальних умов функціонування економіки інтенсифікація набуває повсюдного та єдиного підходу до розширеного відтворення, то в умовах затяжної кризи, в якій переважають екстенсивні методи ведення виробництва, а то й проявляється реекстенсифікація, тобто спадне використання ресурсів і звуження сфери виробництва, досить відчутно загострюється проблема ресурсного забезпечення і дотримання раціональних співвідношень між окремими видами ресурсів.

Через це в сучасних умовах для сільського господарства інтенсифікація набуває особливої ваги, а значить, потребує, щоб цей процес здійснювався виважено, продумано, з орієнтацією на віддачу коштів, укладених у формування ресурсів.

Необхідність повсюдного переходу на інтенсивні методи господарювання обумовлена:

- обмеженістю (а то й зменшенням) землі як засобу виробництва;
- зменшенням природного приросту сільського населення і посиленням процесу урбанізації;
- відносним зростанням міського населення, а значить, підвищенням загального навантаження на працівника сільського

---

господарства;

Таким чином, головне джерело розвитку сільського господарства — інтенсифікація виробництва, у здійсненні якої необхідно дотримуватися двох взаємопов'язаних вимог:

1. Ефективніше і раціональніше використання сукупності тих ресурсів, які вже є в сільському господарстві.

2. Підвищення віддачі тих додаткових коштів і ресурсів, які вдасться залучити в розвиток сільського господарства.

Процес механізації сільськогосподарських робіт, який інтенсивно відбувався у ХХ ст., негативно позначився на якості ґрунту, його родючості. Парк тракторів в Україні за повоєнні роки зріс більш як у 90 разів, автомобілів у сільськогосподарському виробництві — у 2000 разів. Сільськогосподарська техніка, що працювала на полях України, вирізняється громіздкістю, великою вагою і потужністю. Маса наших тракторів і комбайнів досягає 10—15 т.

Розв'язати проблему переущільнення ґрунтів можна лише комплексно: модернізацією техніки, зниженням тиску на ґрунт колісних і гусеничних тракторів, скороченням числа проходів техніки полем. Ця проблема успішно вирішується запровадженням ґрунтозахисних екосистем обробітку землі та відповідної техніки. Але за умов розвалу сільськогосподарського машинобудування і занепаду аграрного виробництва її розв'язання в Україні розтягується на десятки років.

#### **Література:**

1. Артиш В.І. Порівняльна оцінка інтенсивного та екологічно чистого ведення сільського господарства / В.І. Артиш // Економіка АПК. - 2005. - № 10. - С. 20-23.
2. Гавришок Б.Б. Сільське господарство / Б.Б. Гавришок, Б.В. Заблоцький / Географія Тернопільської області: монографія. – Тернопіль: Крок, 2017. – с. 67-134.
3. Каплун І.Г. Сільськогосподарське природокористування / І.Г. Каплун // Природокористування. Навчальний посібник.– Тернопіль: Редакц.-видавн. відділ ТНПУ, 2015 – С. 125-150.
4. Концептуальні напрями стратегії розвитку агропромислового комплексу та сільськогосподарських територій України на період до 2020 року / Ю. Ф. Мельник, Ю. Я. Лузан, М. В. Зубець [та ін.]. – К.: НЦ «ІАЕ», 2008. – 46 с.

- 
5. Організація сільськогосподарського використання земель на ландшафтно-екологічні основи / за заг. ред. Проф. П.Г. Казьміра. – Львів: СПОЛОМ, 2009.-254 с.
  6. Сільське господарство Тернопільської області за 2011 рік. Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області: стат. зб. за редакцією Т. М. Гришук. – Тернопіль, 2012. – 215 с
  7. Тернопільщина: цілі і потенціал сталого природокористування / [Царик Л.П., Стецько Н.П., Каплун І.Г., Новицька С.Р. та ін] – Тернопіль: Тайп, 2016. – 498 с.
  8. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території: теорія та практика / Л.П. Царик. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2006. - 256 с.

**Маслюк І., студентка**

**Науковий керівник: к.б.н., доцент Лісова Н.О.**

**НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ ІЗ  
ШКІДНИКАМИ І ЗАХВОРЮВАННЯМИ РОСЛИН ЯК  
АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНИМ (НА ПРИКЛАДІ  
*CUCUMIS SATIVUS L., CUCURBITA PEPO VAR.  
GIRAUMONTIA L., BRASSICA OLERACEA L.*)**

Грунтово-кліматичні умови України дають змогу одержувати найважливішу рослинницьку продукцію і такі врожаї та валові збори її, які повністю задовольняють потреби населення в продуктах харчування, тваринництва — у кормах, промисловості — в сировині. Але для цього потрібно впровадити сучасні інтенсивні технології вирощування сільськогосподарських культур, складовою технології яких є інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів.

У середньому втрати рослинницької продукції від шкідливих організмів становлять 30%, а в періоди спалахів розмноження шкідників, епіфітотій хвороб та при сильному засміченні полів бур'янами вони можуть перевищувати 50%, а інколи врожай гине повністю[1].

Щорічно на поля планети вносять понад 2 млн. т хімічних засобів боротьби зі шкідливими організмами. Циркуляція